

μετά τῶν ὄρμῶν, δύνανται νὰ λέβωσι μέρος εἰς μίαν τοιαύτην συνολικήν σύνθεσιν, καὶ ἐν ἀναλογίᾳ οὗτων ἔτι τὸ Δαιμόνιον τοῦ Σωκράτους ἀπέτρεπε τοῦτον τὸ σὸν ἀπὸ πράξεις ὅσον καὶ ἀπὸ σκέψεις, ὁφείλομεν νὰ ἀναγνωρίσωμεν εἰς τὸ Δαιμόνιον αὐτὸ ἐσωτερικὴν φωνὴν, ἡ καλλίτερον τὸ ἔνδον δεύτερον πρόσωπον, πρὸς τὸ ὅποιον διεξήγετο συνομιλία τοῦ φιλοσόφου. Τὰ περὶ διείρων καὶ δεισιδαιμονιῶν τοῦ Σωκράτους φαίνεται ὅτι δὲν ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ Δαιμόνιον αὐτό, ὅπερ ἀποδίδεται μᾶλλον διὰ τοῦ «Γ νῶθι σαύτον», τοῦ λογίου δηλαδή, τὸ ὅποιον ἦτο ἐπιγεγραμμένον εἰς τὸ Μαντεῖον τῶν Δελφῶν καὶ τοῦ ὅποιού ἔκαμνε μεγάλην χρῆσιν ὁ Σωκράτης.

Αὐτὴ ἡτοῦ διδασκαλία τοῦ Σωκράτους, ἡ ὅποια ὑπεστηρίζετο καὶ ἀπὸ τὴν πρᾶξιν, ἀπὸ τὸν τρόπον τοῦ ζῆν αὐτοῦ, ἀπὸ τὴν προσωπικότητα. 'Ἄλλ' ὅπως εἴπομεν, τὸ κῦρος καὶ ἡ δύναμις τῆς Σωκρατικῆς αὐτῆς προσωπικότητος μετά τῆς τελείωτης τῆς διδασκαλίας, παρουσιάζονται μετὰ τὴν εἰς θάνατον καταδίκην καὶ κατὰ τὴν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ παραμονήν. Πρότερον ἡ προσωπικότης τοῦ Σωκράτους ἔξεδηλοῦτο διὰ τῆς ἀντοχῆς, διὰ τῆς αὐτοσυγκρατήσεως καὶ αὐτοκυριαρχίας, διὰ τῆς ὑποταγῆς τοῦ ὑλικοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν πνευματικὸν ἀνθρώπον. Τώρα ἡ προσωπικότης αὐτὴ ἀνυψώνεται καὶ φθάνει εἰς μεγαλύτερα ὑψη πνευματικότητος. Αἱ ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ συνομιλίαι περὶ Νόμων καὶ Πατρίδος, περὶ ψυχῆς καὶ ἀθανασίας, περὶ ὑλικῆς καὶ πνευματικῆς ἥδονῆς κλπ. παρουσιάζουν δὲν τὸ θεῖον φῶς, τὸ ὅποιον ἐκρύπτετο εἰς τὸ Σιληνοειδὲς ἐκεῖνο σῶμα τοῦ Σωκράτους, ἐνῷ ἡ ἀτάραχος αὐτοῦ ἀναμονή καὶ προϋπάντησις τοῦ θανάτου ἐπισφραγίζει διὰ τῆς πράξεως ὃσα ἔλεχθησαν, καὶ τὴν δλην διδασκαλίαν τοῦ Σωκράτους.

γ') Ἡ ἐπίδρασις τοῦ Σωκράτους εἰς τὰ Πλάτωνα.

Εἰς τὸ περιβάλλον αὐτὸ τοῦ Σωκράτους, τὸ ὅποιον ἀπετελεῖτο, ὅπως εἴδομεν, ἀπὸ ἀνθρώπους διαφόρου ἡλικίας καὶ κοινωνικῆς τάξεως, ἀπὸ Ἀθηναίους καὶ ἔνοντας, ἀπὸ τακτικοὺς ἀκροστάς καὶ μὴ τοιούτους, ἀπὸ συζητοῦντας καὶ ἀπλῶς παρακολουθοῦντας τὰς συζητήσεις, διετέλεσε καὶ ὁ Πλάτων ἐπὶ ἀρκετὰ ἔτη ἀκούων τὸν Σωκράτην καὶ ὑφιστάμενος τὴν ἐπίδρασιν τῆς μεγάλης αὐτοῦ προσωπικότητος. 'Αν λάβωμεν ὑπ' ὅψιν ὅτι καὶ ἀπὸ τὸ περιβάλλον αὐτὸ διεκρίνετο στενώτερός τις κύκλος φίλων καὶ ὄπαδῶν, οἵτινες συνηντῶντο καὶ ίδιαιτέρως εἰς δεῖπνα, συμπόσια καὶ κατ' ἄλλας εὐκατίριας,

ὅπου συνδιελέγοντο πρὸς τὸν Σωκράτην, τότε εἶμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ Πλάτων ἀνῆκεν εἰς τὸν κύκλον τοῦτον μετ' ἄλλων μαθητῶν τοῦ Σωκράτους, τοὺς περισσοτέρους ἐκ τῶν ὅποιων συναντῶμεν καὶ εἰς τὰς ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ συνομιλίας, διότι οἱ ἀνήκοντες εἰς τὸν φτενώτερον αὐτὸν κύκλον ἐπεσκέπτοντο ἀσφαλῶς τὸν διδάσκαλον καὶ ἐν τῇ φυλακῇ. Γνωστὰ εἰναι ἡδη τὰ δύναματα πολλῶν ἐξ αὐτῶν. Ὁ Ἀλκιβιάδης, ὁ Ζενοφῶν, ὁ Κριτίας, ὁ Χαρμίδης, ἔπειτα ὁ Χαιρεφῶν, ὁ Θεαγῆς, ὁ Ἀπολλόδωρος, οἱ ἐκ Θηβῶν Σιμίας καὶ Κεβῆς, ὁ Φαίδων, ὁ Εύκλείδης, ὁ Τερψίων ἐκ Μεγάρων, ὁ Αἰσχίνης, Ἀρίστιππος ὁ Κυρηναῖος, Κρίτων ὁ Ἀθηναῖος, ὁ ἀρχηγὸς τῶν Κυνικῶν Ἀντισθένης καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀκόμη ἐκ τῆς μέσης καὶ τῆς ἀνωτέρας κοινωνικῆς τάξεως ἀπετέλουν τὸν στενώτερον αὐτὸν φιλικὸν κύκλον τοῦ Σωκράτους. Ἡ ἀφοσίωσις καὶ ἀγάπη τῶν μαθητῶν καὶ φίλων τούτων πρὸςτὸν μέγαν διδάσκαλόν των ἥτο ἀναμφιθόλως μεγάλη. Παράδειγμα αὐτῆς φέρει ὁ Πλάτων εἰς τὸ «Συμπόσιον» (172 d 5). Ἐκεῖ ὁ Ἀπολλόδωρος λέγει ὅτι αἰσθάνεται πάντοτε τὴν ἀνάγκην νὰ μανθάνῃ τί λέγει καὶ τί κάμνει ὁ Σωκράτης, καὶ ὅτι ἥτο δυστυχῆς καὶ ἀθλικῆς, χωρὶς σκοπόν τινα περιφερόμενος ἐδὼ καὶ ἐκεῖ, πρὸ τοῦ γνωρίση αὐτόν, καὶ τοῦτο, διότι ἐνόμιζεν ὅτι πᾶν ἄλλο ἐπρεπε νὰ πράττῃ παρὰ νὰ φιλοσοφῇ. Καὶ ἡ φιλοσοφία αὐτῆς, κατὰ τὸν Πλάτωνα, περιεστρέφετο πάντοτε εἰς γενικὰ ἡθικὰ ζητήματα. Πολλάκις μάλιστα, ὅταν περιεστοιχίζετο ἀπὸ νέους μόνον ὁ Σωκράτης, δὲν ἔκαμνε χρῆσιν τῆς διαλεκτικῆς μεθόδου του, ἀλλ’ ἔδιδε ζωὴν εἰς τὰς ἀπλᾶς συνομιλίας διὰ τοῦ γνωστοῦ τρόπου τοῦ είρωνεύεσθαι, καὶ περιωρίζετο εἰς τὸ νὰ δίδῃ συμβουλάς διὰ τὴν ζωὴν καὶ δι’ ἄλλα πρακτικῆς φύσεως ζητήματα. Ὁ Ζενοφῶν π.χ. ζητεῖ τὴν συμβουλὴν του ἀν πρέπη νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν Κύρον εἰς τὴν κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀρταξέρξου ἐκστρατείαν, καὶ ὁ Σωκράτης συμβουλεύει αὐτὸν νὰ ἔρωτήσῃ τὸ Μαντεῖον τῶν Δελφῶν, κλπ.

“Οπως πᾶσα διδασκαλία, οὕτω καὶ ἡ Σωκρατική, ἀναλόγως τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς ψυχοπνευματικῆς συνθέσεως τῶν μαθητῶν καὶ ἀκροατῶν, ἐπέδρα διαφόρως εἰς τούτους. Λόγῳ τῆς τοιαύτης ἐπιδράσεως προῆλθον ἐκ τῆς Σωκρατικῆς φιλοσοφίας αἱ διάφοροι σχολαί, τῶν Μεγαρικῶν λεγομένων, τῶν κυνικῶν, τῶν Κυρηναϊκῶν κλπ., αἱ ὅποιαι μίαν ἀποψιν ἐκ τοῦ σωκρατικοῦ πνευματικοῦ οἰκοδομήματος υἱοθέτησαν καὶ εἰς αὐτήν περιωρίσθησαν, δημιουργήσασαι ἐκ ταύτης νέας θεωρίας καὶ ἀντιλήψεις καὶ νέα ίδεώδη.

Εἰς τὸν Πλάτωνα ἡ ἐπίδρασις τοῦ Σωκράτους δὲν ὑπῆρξε μονομερής, ἀλλ' ὁλοκληρωτική, πλήρης καὶ τελεία. Τοῦτο δὲ πάλιν, ὅχι διότι ὁ Πλάτων ἡκαλούμησε τὴν Σωκρατικὴν διδασκαλίαν καὶ μέθοδον πιστῶς καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ πλάτος καὶ τὸ βάθος, ἀλλὰ διότι διὰ τῆς Σωκρατικῆς ἐπιδράσεως διεμορφώθη ιδιοτρόπως καὶ ίδιοτύπως ὁ Πλάτων ὅλος καὶ πολυμερῶς. 'Ο Σωκράτης ἐπέδρασε τάσσον πολὺ καὶ τόσον βαθέως ἐπὶ τοῦ Πλάτωνος, ώστε οὗτος μετεμόρφωσεν ἔαυτόν, οὔτως εἶπεν. Οὔτε ὁ Hegel ἐπὶ τοῦ Goethe, οὔτε ὁ Κάντιος ἐπὶ τοῦ Schiller, οὔτε ὁ Schopenhauer ἐπὶ τοῦ Nietzsche, ἔσχον τοιαύτην ἐπίδρασιν. 'Εὰν λάβωμεν ὑπ' ὅψιν τὸν Σωκράτην ὡς ἡθικολόγον νοολογικῆς κατηγορίας, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ ἐπίδρασίς του ἐπὶ τοῦ εύαισθήτου καὶ ποιητοῦ Πλάτωνος ἦτο κατευναστική, τρόπου τινα, καὶ καθοδηγητική εἰς τὴν πραγματικότητα. 'Αλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θά ἔμενεν ἀνεξήγητον πῶς ἐπῆλθεν ἡ μεταβολὴ ἐκείνη ἡ ἐσωτερική, ἡ ὃποια συνετέλεσεν εἰς τὴν διαμόρφωσιν, ὃν μὴ εἰς τὴν κατάθλιψιν καὶ εἰς τὸν περιορισμὸν τῆς ποιητικῆς τοῦ Πλάτωνος ίδιοφυίας καὶ τάσεως. 'Ο Πλάτων βεβαίως δὲν ἔκαυσε τὰ ποιήματά του, οὔτε ἀπέσυρεν, ὅπως λέγουν, τραγωδίαν τινα ἀπὸ τὸ θέατρον, ἔτοιμην νὰ ἀναβιβασθῇ εἰς τὴν σκηνήν, ἀπλῶς ἀπὸ προσωρινὸν καὶ ἐπιπόλαιον ἐνθουσιασμόν, ἢ ἀπὸ ἀπογοήτευσιν ὡς ἐκείνην τὴν ὅποιαν παριστάνει ὁ Γκαΐτε εἰς τὸν «Βιλχελμάϊστερ». Πρέπει λοιπὸν νὰ ὑποθέσωμεν καὶ ἄλλας ίδιότητας εἰς τὸν Σωκράτην καὶ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ. Αύτάς τὰς ίδιότητας ἀνακαλύπτομεν εἰς τοὺς διαλόγους καὶ εἰς τὸν διὰ τούτων, φανερὰ ἡ μεταξύ τῶν γραμμῶν, ἐκδηλούμενον ἐνθουσιασμὸν τοῦ Πλάτωνος. 'Απὸ ὅλας δύμως τὰς ίδιότητας αὐτὰς διακρίνεται διὰ τῆς δυνάμεως τῆς ἐπιδράσεως ὁ ἡθικὸς ἡρωῖς τοῦ Σωκράτους, δοτικὸς ἔδωκε περιεχόμενον εἰς τὸν Πλάτωνα. 'Ο ἡθικὸς αὐτὸς ἡρωῖσμός, ἐφ' ὃσον ἀφεώρα, τόσον εἰς τὸ ἄτομον, ὃσον καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ πολιτείαν, ἀπετέλεσε βάσιν καὶ ρυθμὸν διὰ τὴν περαιτέρω πνευματικὴν κίνησιν καὶ ἔξελιξιν τοῦ Πλάτωνος, δοτικὸς ἀλλοῦ πουθενά πλέον δὲν ἔβλεπε τοιοῦτον ρυθμόν. 'Ἐπὶ τῆς βάσεως λοιπὸν αὐτῆς καὶ συμφώνως πρὸς τὸν ρυθμὸν αὐτὸν ἔξακολουθεῖ τοῦ λοιποῦ νὰ δημιουργῇ, νὰ σκέπτηται καὶ νὰ δρᾷ ὁ Πλάτων.

Πρὸς τὸν Σωκρατισμὸν ἔνουται καὶ διαμορφώνεται διὰ τούτου ἡ ποιητικὴ ίδιοφυία τοῦ Πλάτωνος. Αύτη ἔξωτερικῶς μὲν ἐκδηλοῦται διὰ τοῦ Μύθου καὶ τοῦ ἔρωτος, ἐσωτερικῶς δὲ διὰ τῆς φαντασίας τῆς ποιητικῆς καὶ διὰ τοῦ πάθους καὶ τῆς δρμῆς,

άτινα συνδυάζονται πρὸς τὴν φιλοσοφικὴν σκέψιν καὶ ἐμβάθυνσιν. Εἰς ταῦτα πρέπει νὰ πρεστεθῇ καὶ ἡ γενίκευσις τοῦ ρυθμοῦ εἰς τὸν κοινωνικὸν καὶ πολιτικὸν βίον κατ’ ἀναλογίαν πρὸς τὸν ἐν τῷ σύμπαντι ἐπικρατοῦντα ρυθμὸν τῆς κινήσεως καὶ τῆς ἀλληλουχίας. Ἀρμονίαν δὲ μάζει τὸν ρυθμὸν τοῦτον ὁ Πλάτων, καὶ ἀρμονίαν τοιαύτην θέτει ὡς κύριον γνώρισμα τῆς δικαιοσύνης, τοῦ κυρίου δηλαδὴ ὄρου συμβιώσεως τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὴν τὴν ἀρμονίαν ἀνακαλύπτει καὶ εἰς τὴν σύστασιν τὴν σωματικὴν καὶ ψυχοπνευματικὴν τοῦ ἀτόμου. Τὴν τοιαύτην διαμόρφωσιν καὶ τὸν συνδυασμὸν ποιήσεως καὶ φιλοσοφίας παρουσιάζει ὁ Πλάτων κατὰ τὸ τεσσαρακοστὸν περίπου ἔτος τῆς ἡλικίας του καὶ εἰς τοὺς διαλόγους «Φαῖδωνα», «Πολιτείαν», «Συμπόσιον» καὶ «Φαῖδρον», κυρίως.

Ἡ ἐπίδρασις αὗτη τοῦ Σωκράτους ἐπὶ τοῦ Πλάτωνος φυσικὸν ἦτο βεβαίως νὰ συνοδεύηται καὶ ἀπὸ ἀνάλογον ἀφοσίωσιν, ἀγάπην καὶ ἐκτίμησιν τούτου πρὸς ἑκεῖνον. Πόση δὲ ἦτο ἡ ἀγάπη αὐτὴ καὶ ἀφοσίωσις, μαρτυροῦσιν ἀφ’ ἐνὸς μὲν ἡ λύπη καὶ ἀπογοήτευσις τοῦ Πλάτωνος διὰ τὸν ἀδίκον θάνατον τοῦ διδασκάλου του, ἀφ’ ἑτέρου δὲ ὁ φόλος τὸν ὅποιον παίζει τὸ πρόσωπον τοῦ Σωκράτους εἰς τοὺς διαλόγους αὐτοῦ. Παντοῦεὶς τοὺς Πλατωνικοὺς διαλόγους κύριον πρόσωπον εἶναι ὁ Σωκράτης, καὶ σχι μόνον παριστάνεται ὅπως ἐδίδασκεν, ἀλλὰ καὶ μεταμορφώνεται καὶ ἔξιδανικεύεται. Τοὺς διαλόγους του ὡνόμαζεν ὁ Πλάτων «Σωκρατικούς λόγους», εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἐπιστολὴν (314 ε) ὑπερβολικῶς κάπως λέγει ὅτι οὐδὲν ἔχει γράψει αὐτός, οὔτε ὑπάρχει, οὔτε θὰ ὑπάρχῃ σύγγραμμα Πλάτωνος, τὰ δὲ λεγόμενα εἶναι τοῦ Σωκράτους.

Οσον διὰ τοῦ θανάτου του ὁ Σωκράτης ἐγένετο ἀντικείμενον λατρείας, τόσον τὸ πολίτευμα τῶν Ἀθηνῶν καὶ οἱ ἀδίκως καταδικάσαντες αὐτὸν εἰς τὸν διὰ τοῦ κωνείου θάνατον προύκάλεσαν τὴν ἀποστροφὴν τοῦ Πλάτωνος, καὶ ὑπέκαυσαν τὸν ζῆλόν του πρὸς ἡθικοποίησιν τῆς πολιτείας διὰ νέας ὀργανώσεως τοῦ κοινωνικοῦ καὶ πολιτειακοῦ βίου. Ἀκόμη ὁ Πλάτων είχεν ὑπ’ ὅψιν νὰ ἀναμιχθῇ ἐνεργῶς εἰς τὸν πολιτικὸν βίον. Ἀργότερον, δπτως θὰ ίδωμεν, ἀναγκάζεται νὰ παραιτηθῇ τοῦ τοιούτου ίδεώδους καὶ νὰ περιορισθῇ εἰς τὸ διδάσκειν.

4. Άλ πρώταις ἀποδημίαι καὶ περιηγήσεις τοῦ Πλάτωνος.

α') *Εἰς Μέγαρα, Αἴγυπτον, Κυρήνην καὶ κάτω Ἰταλίαν,*

‘Ο θάνατος τοῦ Σωκράτους κατὰ τὴν ἀνοιξιν τοῦ 399 π.Χρ. ἐσῆμανε τὴν ὄφρην νέας περιόδου εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν πνευματικὴν ἔχελιξιν τοῦ Πλάτωνος. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του, συμπλήρωσις τῆς μορφῶσεως ἐνὸς ἀνθρώπου ἀνωτέρας κοινωνικῆς τάξεως ἔθεωρειτο ἡ περιήγησις καὶ ἡ ἐπίσκεψις ἀκμαζουσῶν πόλεων καὶ τὴ γνῶσις καὶ μελέτη ἔνων ἥθῶν καὶ ἔθίμων. Ὁ ἀνώτερος ἀνθρώπος ἔπρεπε νὰ γυνωρίζῃ «πολλῶν ἀνθρώπων ἀστεα καὶ νόον». Ὡς δὲ ἦτο φυσικόν, τὰ ἐμπορικά πλοῖα μετὰ τῶν προϊόντων καὶ ἐμπορευμάτων, μετὰ τῶν ἀποστολῶν, δχ: σπανίως ἔφερον εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν, εἰς τὴν Αἴγυπτον, εἰς τὴν Κυρήνην, εἰς τὴν Κρήτην, εἰς τὴν κάτω Ἰταλίαν καὶ εἰς τὴν Σικελίαν καὶ ἀνθρώπους, οἵτινες ἤρχοντο νὰ μελετήσωσιν ἥθη καὶ ἔθιμα, νὰ ἐπισκεφθῶσιν ἀξιοθέατα μέρη καὶ ἴδωσι φυσικὰ φαινόμενα περίεργα, ἢ νὰ ἐπικοινωνήσωσι πρὸς μεγάλας προσωπικότητας. Καὶ ἀπὸ τὰ μέρη αὐτὰ πάλιν, πολλοὶ ἤρχοντο εἰς τὴν κυρίως Ἑλλάδα καὶ εἰς τὰς μητροπόλεις, ἴδιας εἰς τὰς Ἀθήνας. Ούτω, μετὰ τῶν ἄλλων, ἔχομεν καὶ τὴν πνευματικὴν ἐπικοινωνίαν, ἥτις δχι δλίγον συνεισέφερεν εἰς τὴν ἀνέπτυξιν τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν τεχνῶν. Πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Σωκράτους ὁ Πλάτων, εἴτε λόγῳ ἀφοσιώσεως εἰς τὸν μέγαν διδάσκαλόν του, τὴν σοφίαν τοῦ ὅποιού ἔθεωρει μοναδικὴν καὶ τελειοτάτην, εἴτε καὶ ἔνεκα ὑποχρεώσεών του στρατιωτικῶν, δὲν ἀνεχώρησεν ἐξ Ἀθηνῶν, μαλονότι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα διεκαίετο καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ πόθου νὰ ἐπισκεφθῇ καὶ ἄλλας χώρας. Μετὰ τὸν θάνατον δύμας τοῦ διδασκάλου του, δὲν ὑπῆρχε τι τὸ ὅποιον νὰ κρατήσῃ αὐτὸν εἰς τὰς Ἀθήνας. Πρὸ πάντων ἡ ἐκ τοῦ ἀδίκου θανάτου τοῦ Σωκράτους λύπη καὶ ἀπογοήτευσις αὐτοῦ, ἀνέπτυξαν ἀκόμη περισσότερον τὴν διάθεσίν του νὰ ἔγκαταλείψῃ τὰς Ἀθήνας. Τὸ λεγόμενον δτι ἔφυγεν ἐξ Ἀθηνῶν φοβηθεὶς τὴν δίωξιν ἐκ μέρους «τῶν κρατούντων» δὲν εἶναι ἀληθές, καὶ ὃν ἀκόμη παραδεχθῶμεν δτι κατὰ τὴν δίκην τοῦ Σωκράτους ἐπεχείρησε νὰ ὑπερασπισθῇ τὸν διδάσκαλόν του ἀπὸ τοῦ βήματος καὶ ἡμποδίσθη, ἡ ἀπεδοκιμάσθη.

‘Οπωσδήποτε μικρὸν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σωκράτους, ὁ Πλάτων ἀνεχώρησε μετ’ ἄλλων συμμαθητῶν καὶ φίλων του εἰς Μέγαρα πρὸς Εύκλείδην, τὸν ἰδρυτὴν τῆς Μεγαρικῆς λεγομένης σχολῆς, τοῦ ὅποιού, δπως ἔξαγεται ἐκ τῆς Εἰσαγωγῆς

τοῦ διαλόγου «Θεαίτητου» ἡτο στενὸς φίλος. (Πρβλ. 'Ερμοδωρ. Προλεγόμενα Διογέν. Λαερτ. III, 6). Δὲν γνωρίζομεν πόσον καιρὸν ἔμεινεν εἰς τὰ Μέγαρα. Φαίνεται ὅμως ὅτι ὀλίγον καιρὸν διέτριψεν ἐνταῦθα, διότι, ὅπως δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην συγγραφέντων διαλόγων του, διὸ τῶν ὅποιων προσπαθεῖ νὰ παραστήσῃ ὅποιος πράγματι ἡτο ὁ Σωκράτης, καὶ πόσον μέγα κακὸν ἐπραξαν οἱ Ἀθηναῖοι θανατώσαντες αὐτὸν ('Απολογία Σωκράτους, Κρίτων, κλπ.), μετ' οὐ πολὺ εύρισκετο ἐν Ἀθήναις, ὅπου συνέγραψε καὶ ἔδιδασκεν εἰς κύκλου γνωρίμων του καὶ φίλων. 'Ο Διογένης Λαερτίος (III, 6), ὅπως ἀναφέρει τὰ τῶν περιηγήσεων τοῦ Πλάτωνος ἀφίνει νὰ ἐννοηθῇ ὅτι εὔθυνς ἀπὸ τὰ Μέγαρα ἀνεχώρησεν δὲ Πλάτων εἰς Κυρήνην, Αἴγυπτον, κάτω Ἰταλίαν κλπ. Τοῦτο ὅμως φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι ἀληθές. Καὶ μόλονότι δὲν ἔχομεν πλήρη τὴν σειράν τῶν ταξειδίων του καὶ τὰ χρονικὰ διαστήματα παραμονῆς ἐν Ἀθήναις καὶ εἰς τοὺς ἄλλους τόπους, δυνάμεθα, λαμβάνοντες ὑπ' ὅψιν τὰ μεσολαβήσαντα γεγονότα, νὰ προσδιορίσωμεν γενικῶς τὸν χρόνον τῶν ἀποδημιῶν αὐτῶν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σωκράτους (399 π.Χρ.), τὴν παραμονὴν ἐν Μεγάροις καὶ τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐξερράγη κατὰ τὸ 395 π.Χ. δὲ Κορινθιακὸς λεγόμενος πόλεμος, διτως διήρκεσε μέχρι τοῦ 387 π.Χ. καὶ ἐτελείωσεδιά τῆς Ἀνταλκιδείου εἰρήνης. 'Επειδὴ λοιπὸν εἶναι γνωστὸν ὅτι κατὰ τὰ δύο πρῶτα ἔτη ἔλαβε μέρος καὶ δὲ Πλάτων εἰς τὰς ἐκστρατείας τοῦ πολέμου τούτου, μετ' αὐτὰς δὲ δὲ, ἀνεχώρησεν εὔθυνς ἀμέσως, ἀλλὰ συνέγραψε (κατὰ πολλοὺς τὸν διάλογον «Γοργίαν»), διὰ τοῦτο ὀφείλομεν νὰ παραδεγμῶμεν ὅτι δὲ Πλάτων μόλις κατὰ τὸ 391) 390 π.Χρ. ἐπεχείρησε μεγαλύτερα ταξείδια εἰς μακρυνάς χώρας.

Δυστυχῶς αἱ παρὰ τῶν παλαιοτέρων παρεχόμεναι πληροφορίαι περὶ τῶν περιηγήσεων αὐτῶν τοῦ Πλάτωνος, περιβάλλονται κατὰ τὸ πλεῖστον δ····· θρύλλων καὶ μύθων, κατὰ τρόπον ὥστε νὰ μὴ δυνάμενα νὰ ἔχωμεν σαφῆ καὶ μὴ ἀντιφατικὴν περιγραφὴν αὐτῶν. Μόνον περὶ τῶν ἀποδημιῶν τοῦ Πλάτωνος εἰς κάτω Ἰταλίαν καὶ εἰς Σικελίαν (Συρακούσας) γνωρίζομεν περισσότερα καὶ βεβαιότερα. 'Αλλ' εἶναι ἐν τούτοις βέβαιον ὅτι ἐπεσκέφθη κατὰ σειράν, κατ' ἄλλους μέν, τὴν Αἴγυπτον, τὴν Κυρήνην, τὴν κάτω Ἰταλίαν καὶ τὴν Σικελίαν, κατ' ἄλλους δέ, τὴν Κρήτην, Κυρήνην, Αἴγυπτον, Μ. 'Ασίαν, κάτω Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν. "Οπως καὶ ἀν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, οἱ Πλατωνικοὶ διάλογοι «Πολιτεία» (436 α), «Τίμαιος» (21e), «Νόμοι» (656 ι, 657 α, 747, 799 α, 819 α), «Πολιτικός», (254 ι, 290d) κλπ. ἀπο-

δεικνύουσιν ὅτι ὁ Πλάτων εἶχεν ἐπισκεφθῆ τοὺς εἰρημένους τόπους, παρ' ὅλον ὅτι ἡτο δυνατὸν—καθώς πολλοὶ ισχυρίζονται —νὰ γράψῃ περὶ ὅλων αὐτῶν καὶ τῇ βοηθείᾳ περιγραφῶν ἐκ μέρους ἄλλων καὶ τῆς φαντασίας του, ὥπως ἔπειτα καὶ ὁ Κάντιος, δοτις οὐδέποτε ἀπεμακρύνθη τῆς Καινιξβέργης. Κατὰ Διογένην τὸν Λαέρτιον (III, 7), σκοπὸν εἶχεν ὁ Πλάτων ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον νὰ ἐπισκεφθῆ καὶ τοὺς Μάγους τῆς Περσίας, ἀλλὰ λόγω τῆς ἐμπολέμου καταστάσεως παρητήθη τοῦ σχεδίου αὐτοῦ. Ὁ Λακταντίος ὅμως (Justit. Dīv. 4,2) περὶ τὴν 4ην μ. Χρ. ἐκαπονταετηρίδα ἀναφέρει ὅτι πράγματι ὁ Πλάτων ἐπεσκέφθη καὶ τοὺς Μάγους τῆς Περσίας, θαυμάζει δὲ πῶς δὲν μετέβη καὶ εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας. Εἰς τούτους πάλιν φέρει αὐτὸν ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς (Προτρεπτικός). Τοιουτορόπως καὶ ἡ εἰς Αἴγυπτον ἀποδημία τοῦ Πλάτωνος καὶ ἡ διαμονὴ περιβάλλεται διὰ σκοτεινῶν περιγραφῶν μὴ ἐπιτρεπουσῶν, οὔτε αἱ πόλεις κάν νὰ προσδιορισθῶσιν ὅπου μετέβη καὶ παρέμεινεν. Ὁ Διογένης ὁ Λαέρτιος ἀναφέρει (III, 6) ὅτι ἔλεγον πῶς ὁ Πλάτων κατὰ τὸ ταξείδιόν του εἰς τὴν Αἴγυπτον συνωδεύετο καὶ ὑπὸ τοῦ Εύριπίδου, ἐνῷ εἰναι βέβαιον ὅτι ὁ Εύριπίδης εἶχεν ἥδη ἀποθάνει τὴν ἀνοιξιν τοῦ 406 π.Χρ. Τοιαῦτα διάφορα ἀναφέρει καὶ ὁ Πλούταρχος (Περὶ τοῦ Σωκράτους διαιμονίου 7, 579) ὅπου θέτει εἰς τὸ στόμα τοῦ Σιμμίου τὰ ἐπόμενα: «Εἰς Μέμφιν, ὅπου ἔμενεν ὁ Ἱερεὺς· Ὄνούφις, παρεμείναμεν φιλοσοφοῦντες ἔγω καὶ ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἐλλοπίων ἐκ Πεπαρέτου,.... ἀναχωρήσατες δ' ἐξ Αἰγύπτου ἥλθομεν εἰς Καρίαν, ὅπου ἥλθον πρὸς τὸν Πλάτωνα Δήλιοι, διὰ νὰ παρακαλέσωσιν αὐτὸν, ὡς τέλειον Γεωμέτρην, νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα, τὸ ὅποιον πρέβαλεν εἰς αὐτοὺς ὁ Ἀπόλλων, περὶ διπλασιασμοῦ ἐνὸς ἱεροῦ, κυβικοῦ κατὰ τὸ σχῆμα. Ὁ Πλάτων ὑπέδειξεν εἰς αὐτοὺς τὴν εὑρεσιν δύο μέσων δρῶν καὶ παρέπεμψεν αὐτοὺς πρὸς Εῦδοξον τὸν ἐκ Κνίδου καὶ πρὸς Ἐλικῶνα τὸν ἐκ Κυζίκου, συστήσας συγχρόνως νὰ ἐπιδιθῶσιν εἰς τὴν σπουδὴν τῶν Μαθηματικῶν, διότι ὁ Θεός δὲν ἐπεθύμει τόσον τὴν μεγέθυνσιν τοῦ ιεροῦ, ὃσον τὴν σπουδὴν τῶν Μαθηματικῶν....»

Παραμερίζοντες τάς τοιαύτας καὶ ἄλλας μὴ ἀπολύτως ἀσφαλεῖς καὶ βεβαίας πληροφορίας, ἔχομεν τὴν ἔχης περιγραφὴν τοῦ ταξειδίου τοῦ Πλάτωνος εἰς τὴν Αἴγυπτον πρῶτον: «Ο Πλάτων ἀνεχώρησεν εἰς τὴν χώραν τῶν Φαραώ, τὸ βραδύτερον κατὰ τὴν ἀνοιξιν τοῦ 390 π.Χ., ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ συνοδείαν καὶ κατὰ τὸν Πλούταρχον (Σόλων 2,8), καὶ φορτίον ἔλαιου ἐκ τῆς πεωλήσεως τοῦ ὅποιον ἐν Αἰγύπτῳ, ὃπου δὲν

είχεν εἰσαχθῆ ἀκόμη ή καλλιέργεια τῆς ἑλαίας, θάξ ἐλάμβανε τὰ ἔξοδα τῆς ἑκεὶ διαμονῆς καὶ τῶν λοιπῶν ταξειδίων του. Τὸ μέσον τοῦτο ήτο συνηθέστερον καὶ ἀσφαλέστερον τότε, διότι ή παραλοθή χρημάτων καὶ πολυτίμων ἀντικειτένων ή μετάλλων ἐμέκλειε μεγαλυτέρους κινδύνους, καὶ ἄλλα μέσα μεταφορᾶς χρημάτων (Τραπεζιτικά) δὲν ύπῆρχον, ή ἡσαν πολὺ δυσκολώτερα. Ὡς σκοπὸν τῆς εἰς Αἴγυπτον ἀποδημίας ἀναφέρει ὁ Κικέρων (de fin. 5, 29,87) τὴν σπουδὴν τῶν Μαθηματικῶν καὶ τῆς Ἀστρονομίας, ὡς καὶ τῆς ἄλλης ἐπιστήμης τῶν Αἰγυπτίων. Τὸ βέβαιον δικαῖον εἶναι ὅτι ὁ Πλάτων ἤθελε νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Αἴγυπτον ἐκ γενικοῦ ἐνδιαφέροντος, τὸ ὅποιον εἶχον προκαλέσει εἰς αὐτὸν τόσον διάφοροι περιγραφαί, π.χ. τοῦ Ἐκαταίου, τοῦ Ἡροδότου καὶ ἄλλων, ὃσον καὶ ἡ φήμη τῆς Αἴγυπτου γενικῶς.

Ἐν Αἴγυπτῳ δὲν ύπῆρχε πλέον τὸ κράτος τῶν Φαραώ. Ἀλλὰ καὶ ἡ παρὰ τῶν Περσῶν καθυπόταξις τῆς χώρας τοῦ Νείλου (525 πρ. Χρ.) δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ ἐπιφέρῃ μεγάλας καὶ ριζικάς κοινωνικάς καὶ πολιτικάς μεταβολάς. Ἀκριβῶς δὲ κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν (405 π.Χρ.), ἡ βοηθεία Ἑλλήνων μισθοφόρων καὶ Λιβύων κρατηθεῖσα Περσικὴ κυριαρχία, κατηργήθη. Ὁ πολιτισμὸς καὶ τὰ παλαιά ἥθη τῶν Αἰγυπτίων, εἰς τὰ ὅποια ἀπεδίδετο καὶ ἡ διὰ τὴν συγκρότησιν τοῦ πολιτεύματος τῆς Σπάρτης ἔμπτυνευσις, ἔκαμον ἀναμφιβόλως μεγάλην ἐντύπωσιν εἰς τὸν Πλάτωνα. «Ἐλληνες ἀεὶ παῖδες ἐστέ», «νέοι τὰς ψυχὰς πάντες!» Αὐτὸν τὸν χαρακτηρισμὸν τῶν Ἑλλήνων ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους κάμνει εἰς τὸν διάλογον «Τίμαιον» (22 β 5), διὰ τοῦ προσώπου, Αἰγυπτίου ιερέως συνομιλοῦντος πρὸς τὸν Σόλωνα. Ἡ ἐπὶ χιλιετηρίδας διαρκής τίρησις τῶν παραδόσεων, ἡ σταθερότης τοῦ ρυθμοῦ τοῦ κοινωνικοῦ βίου καὶ τῆς πνευματικῆς ζωῆς διὰ τῆς τάξεως καὶ τῆς θρησκευτικότητος τῶν ιερέων, ἡ ἐπιστήμη τούτων καὶ ὁ ρυθμὸς εἰς τὰς τέχνας, ἐπέσυρον χωρίς ἄλλο τὴν προσοχὴν του. Ἀκόμη περισσότερον προύκάλεσαν τὸ ἐνδιαφέρον του καὶ αἱ διακρίσεις τῶν κοινωνικῶν τάξεων, τὰ κατὰ διαδοχὴν ἀσκούμενα ἐπαγγέλματα ἀπὸ τῶν γονέων, ἡ τελεία γραφειοκρατία, ὁ χωρισμὸς καὶ ἡ διάκρισις τῶν ἐπαγγελμάτων καὶ ἡ εἰδικοποίησις τούτων, περὶ τῶν ὅποιων ἀναφέρει καὶ ὁ Ἡρόδοτος. Ὁ καταμερισμὸς τῆς ἐργασίας ἥτακτη τὸ νέον διὰ τὸν Πλάτωνα, συνηθισμένον νὰ βλέπῃ εἰς τὰς Ἀθήνας πολυμέρειαν ἐνδιαφερόντων καὶ πολυμορφίαν ἐπιδόσεων. Ἐπίσης εἰς τὴν Αἴγυπτον ἔβλεπε διὰ πρώτην φοράν· ὑποχρεω-

τικήν παιδευσιν καὶ διδακτικάς μεθόδους τελείας, όπως είναι ή ἐποπτική διδασκαλία τῆς Ἀριθμητικῆς, καθ' ἥν διὰ στεφάνων, καρπῶν, λιθαριών (ψήφων) κλπ. «παίζοντα» τὰ παιδία ἔμανθανον γράμματα καὶ ἀρίθμησιν. Αύτὰ δὲ καθὼς καὶ τὴν διὸ νόμων ἀνέκαθεν κεκανονισμένην ἀγωγὴν καὶ παιδείαν τῶν νέων, καὶ τὸν ἐθισμὸν τούτων εἰς καλήν συμπεριφοράν κλπ. περιγράφει μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ ὑπερβολικῆς τίνας ποιητικῆς εἰς τοὺς «Νόμους» (II 656 d κ. ἔξ., VII 799 α, 819 b κλπ.).

Περισσότερον χρόνον φαίνεται ὅτι παρέμεινεν ὁ Πλάτων εἰς τὴν Ἡλιουπολικήν τὸ κέντρον τῆς θρησκείας καὶ τῆς σοφίας τῶν Αἴγυπτίων Ἱερέων, ὅπου καὶ εἰς τὸν Στράβωνα ἀκόμη πολὺ ἀργότερον ὑπεδεικνύετο ἡ οἰκία εἰς ᾧ κατώκησεν. 'Ο βορειανατολικῶς τῆς παλαιᾶς Μέμφιδος, ἐπὶ τίνος ὑψώματος τείμενος ναὸς τοῦ Ἡλίου μετά τῶν κατοικιῶν τῶν Ἱερέων, ἔδιδεν ἀσφαλῶς τὴν ἐντύπωσιν Σχολῆς μακράν τοῦ θορύβου καὶ τῆς τύρβης τῆς πόλεως κειμένης. Τόσον δ' αἱ ἀσχολίαι τῶν Ἱερέων, ὅσον καὶ αἱ οἰκοδομαὶ καὶ αἱ πυραμίδες ἀπησχόλησαν οὐκ δλίγον τὸν φιλομαθῆ καὶ σπουδάζοντα φιλόσοφον Πλάτωνα, δοτὶς εἰς τοὺς διαλόγους του παρουσιάζει τελείαν γνῶσιν τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον. (Πρβλ. Πλάτωνος Φαῖδρον 274c) Πολιτικόν, Φίληβον 18 b).

'Απὸ τὴν Αἴγυπτον ὁ Πλάτων ἤλθεν εἰς τὴν Κυρήνην, ὅπου πρέπει νὰ ἔμεινεν ἐπὶ χρονικὸν διάστημα ἐνὸς χειμῶνος. Καὶ σκοπός τῆς ἐπισκέψεως του εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἦτο ἀσφαλῶς ἡ συνάντησις πρὸς τὸν περίφημον Μαθηματικὸν (Γεωμέτρην) Θεόδωρον τὸν Κυρηναῖον, τὸν δποῖον ἐγνώριζε καὶ ἀπὸ τὰς Ἀθήνας. 'Ηδη ὁ Πλάτων, ὅπως ἀποδεικνύεται καὶ ἀπὸ τοὺς μέχρις τῆς ἐποχῆς αὐτῆς συγγραφέντας διαλόγους του, εἶχε σχηματίσει τὴν πεποίθησιν ὅτι τὰ Μαθηματικὰ ἡσαν ἀπαραίτητα διὰ τὴν Φιλοσοφίαν. Εἶναι λοιπὸν φανερὸν ὅτι ἡ σπουδὴ τῶν Μαθηματικῶν κυρίως ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὴν Κυρήνην, καὶ ἐάν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν πῶς τιμᾶ τὸν Θεόδωρον εἰς τὸν διάλογόν του «Θεαίτητον», πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι τὸ ταξείδιόν του αὐτὸν δὲν ἐγένετο ἐπὶ ματαίω. 'Ο Θεόδωρος παρουσιάζει ἔαυτὸν ὡς φίλον καὶ ὀπαδὸν τοῦ Πρωταγόρου, ἐπειδὴ ὅμως ἀπὸ τοῦτον δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ τελειοποιηθῇ εἰς τὴν Μαθηματικὴν Ἐπιστήμην, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι μεγαλυτέραν ἐπιστημονικὴν σχέσιν εἶχε πρὸς τοὺς Πυθαγορείους. 'Αλλο τι δὲν γνωρίζομεν δυστυχῶς περὶ τῆς παραμονῆς τοῦ Πλάτωνος ἐν Κυρήνῃ· οὔτε ἂν συνήντησεν ἐκεῖ καὶ τὸν συμμαθητὴν του Ἀρίστιππον τὸν Κυρηναῖον, τὸν δποῖον εύ-

ρίσκει κατόπιν ἐν Σικελίᾳ εἰς τὴν σύλην τοῦ τυράννου τῶν Συρακουσῶν Διονυσίου.

Ἄπὸ τὴν Κυρηνῆν μετέβη ὁ Πλάτων εἰς τὴν Κάτω Ἰταλίαν, πρὸς τὸν Πυθαγόρειον υἱόν. Θὰ ἡδύνατο νὰ ὑποθέσῃ τις ὅτι καὶ πρὸς τούτους ἔφερεν αὐτὸν ὁ πόθος τῆς ἐμβαθύνσεως εἰς τὴν Μαθηματικὴν ἐπιστήμην. Ὁ Πλάτων ὅμως αὐτὸς (Πολιτεία 530 δ.), ἔξαίρει μᾶλλον τὴν πάρ' αὐτῶν ἀναπτυξιν τῆς περὶ μουσικῆς θεωρίας, ἵτις κατ' ἀνάγκην ἦτο συνδεδεμένη πρὸς τὰς περὶ ἀριθμῶν καὶ ἀρμονιῶν ἀντιλήψεις αὐτῶν. Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι δὲν συνετέλεσε καὶ ὁ λόγος μουσικῶν σπουδῶν εἰς τὸ νὰ κάμη τὸ ταξείδιον αὐτό, διότι οἱ θεωρίαι τῶν Πυθαγορείων δὲν ἤσαν ἄγνωστοι εἰς αὐτόν. Ὁ Σιμμίας καὶ ὁ Κέβης, οἱ φίλοι του, ἤσαν μαθηταὶ τοῦ Πυθαγορείου Φιλολάου καὶ παρ' αὐτῶν εἶχε μάθει, ἢ ἦτο δυνατόν νὰ μάθῃ, ὅφετά περὶ Πυθαγόρα καὶ Πυθαγορείων. Ὅπαρχει λοιπὸν ἀλλος βαθύτερος λόγος καὶ αὐτὸς εἰναι ὁ ἔχης: 'Ο Πλάτων εἶχε μορφώσει ἰδέαν τινα περὶ τῆς σχολῆς τοῦ Πυθαγόρου, περὶ τῶν κοινωνικῶν καὶ ἡθικῶν ἀρχῶν αὐτῆς, καὶ περὶ τοῦ ἰδιαιτέρου τρόπου τοῦ ζῆν τῶν Πυθαγορείων.' Επὶ πλέον εἶχε σχηματίση ἀσφαλῶς τὴν ἰδέαν ὅτι παρὰ τοῖς Πυθαγορείοις ἡ θρησκεία καὶ λατρεία ἦτο συγχρόνως καὶ ἐπιστήμη. Ὁ συνδυασμὸς λοιπὸν αὐτὸς πίστεως καὶ γνώσεως, ὅπως καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἐκ τούτων ἀπορρεουσῶν ἀρχῶν εἰς τὸν πρακτικὸν, πολιτικὸν καὶ κοινωνικὸν βίου, εἴναι ἀδύνατον νὰ μὴ εἶχον προκαλέσῃ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ φιλοσόφου καὶ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ μελετήσῃ ἐπὶ τόπου τὰ πράγματα. Πράγματι δὲ, παραβάλλοντες τὰς κατόπιν περὶ πολιτείας καὶ κοινωνίας θεωρίας τοῦ Πλάτωνος, καθὼς καὶ τὴν δργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τῆς Ἀκαδημίας ἐν Ἀθήναις, εὑρίσκομεν ἀκριβῶς τοιαύτην τινὰ ἐπίδρασιν, ὑπὸ Πλατωνικὴν βεβαίως διαμόρφωσιν. Ἀν ἐν Αἰγύπτῳ ἐνεπνεύσθη ὅπωσδήποτε διά τινα σχολὴν καὶ δργάνωσιν, ἐν κάτω Ἰταλίᾳ ἡ ἐμπνευσία αὐτοῦ καὶ διάθεσίς αὐτὴ ἀπεκρυσταλλοῦντο εἰς σχέδιον πλέον. Τοῦτο δὲ τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσῳ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δὲν ὑπῆρχον ἀλλαι προηγούμεναι φιλοσοφικαὶ σχολαὶ διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς πρότυπα. Οἱ πρὸ τοῦ Σωκράτους φιλόσοφοι, ἐκτὸς τῶν Πυθαγορείων, δὲν ἐσχημάτιζον, οὔτε ἀνῆκον εἰς δργανώσεις καὶ σχολάς, ὅπως οἱ τελευταῖοι οὕτοι. Εἶχον διαδούς, μαθητὰς καὶ φίλους, ἀλλὰ δὲν ἐκανόνιζον τὰ τοῦ Ἰδιωτικοῦ βίου τούτων συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχὰς των καὶ τὰς φιλοσοφικὰς θεωρίας, οὔτε εἶχον ὑπὸ διάτούτων νὰ ρυθμίσωσι καὶ μεταρρυθμίσουν τὸν κοινωνικὸν καὶ πολι-

τειακὸν βίον. Διὰ τοῦτο ἡ σχολὴ τῶν Πυθαγορείων ἦτο δυνατὸν νὰ ἀποτελέσῃ πρότυπον διὰ τὴν Πλατωνικὴν Ἀκαδημίαν. Ὁ Πυθαγόρας ὡς προφήτης καὶ φιλόσοφος εἶχε δημιουργήσει ἐν Κρότωνι ἴδιον περιβάλλον, οἱ δ' ἀνήκοντες εἰς τοῦτο ὅπαδοι καὶ μαθηταὶ αὐτοῦ κατώρθωσαν νὰ λάβωσιν εἰς χεῖράς των καὶ τὴν κρατικὴν ἔξουσίαν. Ἡ τοιαύτη κίνησις ἔξετάθη καὶ εἰς τὰ πέριξ μετ' ὁλίγον, ἀλλὰ περὶ τὰ μέσα τοῦ 5ου π.Χρ. αἰῶνος, ἡ κατὰ Πυθαγόραν καὶ Πυθαγορείους πολιτεία παρακμάζει καὶ καταστρέφεται. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς πλέον οἱ Πυθαγόρειοι ὑπάρχουν μόνον ὡς θρησκευτικὴ τις κοινότης, μόλις δὲ μετὰ τὴν πρώτην ταύτην ἐπίσκεψιν τοῦ Πλάτωνος, δὲ Πυθαγόρειος Ἀρχύτας ἐν Τάραντι (καὶ μετ' αὐτοῦ δὲ Πυθαγορισμὸς βεβαίως) ἀναλαμβάνει ἐκ νέου τὴν ἔξουσίαν, ἀλλὰ χωρὶς νὰ καταργηθῇ τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα. Ὁ Ἀρχύτας ἐκυβέρνα φῖως καὶ δὲ Περικλῆς ἐν Ἀθήναις, ἀλλὰ πλέον τούτου ἦτο καὶ βασιλεὺων ἡ κυβερνῶν φιλόσοφος, πρὸς τὸ φιλοσοφεῖν δὲ συνεδύαζε πολιτικάς, στρατηγικάς καὶ τεχνικάς ικανότητας, καὶ ηθικάς καὶ ἀνθρωπιστικάς ἀρχάς ἀνωτέρας καὶ σπανίας. Ἐπτάκις εἶχεν ἐκλεγῆ στρατηγὸς καὶ εἰς διαφόρους πολέμους πρὸς γείτονας εἶχε δοξάσει τὴν πατρίδα του. Ἐκ παραλλήλου εἶχε δώσει ὥθησιν μεγάλην εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ πρὸ πάντων εἰς τὰς Μαθηματικάς, εἰς τὰς Φυσικάς καὶ εἰς τὴν Μηχανικήν, τὴν ὃποίαν ἀνέπτυξεν ὡς κλάδον τῆς μαθηματικῆς φυσικῆς κλπ. Ἀλλὰ περισσότερον δὲλων αὐτῶν ἡ Πρόσωπικότης τοῦ Ἀρχύτου εἶχε μεγάλην σημασίαν καὶ σπουδαιότητα διὰ τὸν Πλάτωνα, διστις συνεδέθη διὰ φιλίας πρὸς αὐτόν, προτοῦ ἀναλάβῃ τὴν ἔξουσίαν εἰς τὸν Τάραντα. Ἡ φιλία δ' αὐτὴ τοῦ Ἀρχύτου προπαρασκευάζει τὸ ἔδαφος δράσεως ἐν Σικελίᾳ διὰ τὸν Πλάτωνα, καὶ ἀποτελεῖ τὸ μέσον συνδέσεως πρὸς τὸν Δίωνα τὸν Συρακούσιον, διστις, δῆτας θὰ ἴδωμεν, διεδραμάτισε σπουδαῖον πρόσωπον τόσον εἰς τὴν κατόπιν ἔξελιξιν τοῦ Πλάτωνος, δισον καὶ εἰς τὴν ἐν Συρακούσαις πολιτικὴν ἔξελιξιν.

Ἀλλὰ πλὴν τῆς προσωπικότητος τοῦ Ἀρχύτου, καὶ δὲ Σύνδεσμος τῶν Πυθαγορείων, οἵτινες ἡσαν διεσπαρμένοι εἰς ὅλον τὸν τότε πολιτισμένον κόσμον καὶ διεκρίνοντο διὰ τὴν ἀδελφοσύνην καὶ τὴν αὐτοθυσίαν των, εἶχε προκαλέση, δῆτας εἴδομεν, τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Πλάτωνος. Τὸ ἀξίωμα: «κ ο ι ν ἀ τ ἄ τ ὁ ν φ ἰ λ ω ν» ἀνταπεκρίνετο πρὸς μυχίους πόθους καὶ τοῦ Πλάτωνος, δῆτας δημως παρὰ τοῖς Πυθαγορίοις, οὔτω καὶ παρὰ τούτῳ αὐτῷ δὲν ἐσήμαινε κομονιστικὴν ἀντίληψιν ἢ δργάνωσιν σχολῆς ὑπὸ τύπον μοναστηριακοῦ κοινοβίου, ἀλλὰ μᾶλλον

ἀδελφότητα βασιζομένην εἰς τὴν αὐτήν πίστιν καὶ εἰς τὰ αὐτὰ
ιδεώδη.

β') Εἰς Σικελίαν καὶ Συρακούσας.

'Εκ τῆς κατω' Ιταλίας δὲ Πλάτων μετέβη εἰς Σικελίαν,
σκοτὸν ἔχων προφανῶς νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς Συρακούσας καὶ τὴν
αὐλήν του τυράννου Διονυσίου, ὅστις ἐνδιεφέρετο παρὰ πολὺ
διὰ τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας, ὅπως δὲ Πεισίστρατος ἄλλοτε,
καὶ ήθελε νὰ ἔχῃ πάντοτε πέριξ του φιλοσόφους καὶ σπου-
δαῖς προσωπικότητας. Ἡδη πρὸ τοῦ Πλάτωνος εἶχον ἐπι-
σκεφθῆναι τὰς Συρακούσας καὶ οἱ ποιηταί: Σιμωνίδης, Βακχυλίδης,
ὁ Πίνδαρος, ὁ Αισχύλος κ.ἄ., τώρα δὲ διέτριψον ἐν Σικελίᾳ καὶ
ἄλλοι σπουδαῖοι ἀνδρες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἡ παρὰ τῶν ἀρ-
χαίων, (Διογεν. Λαέρτ. III, 18) ἀναφερομένη αἴτια τοῦ ταξει-
δίου αὐτοῦ, ὅτι δηλαδὴ ἦθελε νὰ ἐπισκεφθῇ τὰ ἡφαίστεια τῆς
νήσου καὶ ἐν γένει νὰ κάμη φυσικὰς μελέτας, δὲν φαίνεται ἀπί-
θανος, ἀφοῦ γνωρίζομεν πόσον ἐνδιεφέρετο δὲ Πλάτων διὰ τὴν
φύσιν καὶ διὰ τὰ φυσικὰ φαινόμενα. Φαίνεται δῆμος ὅτι καὶ ἡ
ἐπισκεψις τῶν Συρακουσῶν καὶ τῆς αὐλῆς, κατὰ σύστασιν
Ισαῦς τοῦ Ἀρχύτα, ὅστις διετήρει καλὰ σχέσεις πρὸς αὐτήν,
ὑπῆρξε λόγος μεταβάσεως τοῦ φιλοσόφου εἰς Σικελίαν. Ἀθη-
ναῖς δῆμος μεταβαίνων τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς Σικελίαν ἦτο
ἀδύνατον νὰ μὴ ἐπισκεφθῇ καὶ τὰς ὑπὸ Ιώνων κατοικισθείσας
πόλεις. Διὰ τοῦτο καὶ δὲ Πλάτων ἐπισκέπτεται κατὰ πρῶτον
τὴν Κατάνην, τὴν ὅποιαν φαίνεται ὅτι ἐγνώρισε καλῶς, ὅπως
φανερώνουν τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸν διάλογον «Φαιδωνα»
(111, d) περὶ «ρύακος πηλοῦ» καὶ ποταμῶν ἐκ τῆς Αἰ-
τνης, τὰ ὅποια πολλοὺς ἀπὸ τοὺς παλαιοτέρους ἐκαμόν νὰ πι-
στεύωσιν ὅτι ἀποκλειστικὸς σκοπὸς τοῦ ταξειδίου εἰς Σικελίαν
ἦτο ἡ μελέτη τῆς φύσεως καὶ τῶν φυσικῶν φαινομένων.

'Απὸ τὴν Κατάνην, φυσικῷ τῷ λόγῳ, ἥλθεν εἰς Συρακούσας,
ὅπου ἡ τυραννίς διὰ τοῦ προσώπου τοῦ τυράννου Διονύσιου τοῦ
στρατηγικῶν μέσων νὰ λάβῃ εἰς χειράς του τὸ σκῆπτρον, καὶ τώρα,
διὰ τῆς πολιτικῆς περι-
νοίας καὶ τῆς σκοπίμου πάντοτε χρήσεως τῆς βίας καὶ τῆς δυ-
νάμεως ἔμενεν εἰς τὴν ἀρχήν. Δέν διεκρίνετο διὰ στρατηγικῆς
τίνος ἴδιοφυίας. Κατὰ τὸ διάστημα δῆμος τῆς ἐπὶ τριάκοντα καὶ
δέκτω δλόκληρα ἔτη παραμονῆς του εἰς τὴν ἀρχήν, κατώρθωνε

νὰ ώφελῆται καὶ ἀπὸ οὐτὸς τὰς θυττὰς τὸν, αἱ δόποιαι δὲν ἡσαν δλιγώτεροι τῶν νικῶν. Ἔγνωρίζε νά μεταβάλλῃ τοὺς νικητάς του εἰς ἡττημένους διετής διπλωματικῆς του ἰκανότητος. Μετὰ τὴν ὀπόκρουσιν τῶν Καρχηδονίων, ὑπέταξεν εἰς τὴν ἔξουσίαν του μέγα μέρος τῆς Σικελίας, ὅχι δλίγα μέρη τῆς κάτω Ἰταλίας καὶ ἔξετεινε τὴν ἐπιρροήν του καὶ εἰς τὴν "Ηπειρον ἀκόμη καὶ τὴν κυρίως Ἑλλάδα. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ Ταραντῖνοι καὶ ὁ Ἀρχύτας ἡσαν ἡγαγκασμένοι νὰ καλλιεργῶσιν ἀγαθὰς πρὸς αὐτὸν σχέσεις. "Οταν δὲ Πλάτων ἥλθε πρὸς αὐτὸν καὶ παρουσιάσθη ἀπὸ τὸν Διόνα, πρὸς δὲν εἶχε συστηθῆ ἀναμφιβόλως ὁ φιλόσοφος πάρα τοῦ φίλου του Ἀρχύτου, δὲ Νιούστιος ἦτο μόλις τεσσαράκοντα τριῶν ἑτῶν ἡλικίας καὶ ἐβασίλευεν ἥδη ἀπὸ 18 ἑτῶν εἰς τὰς Συρακούσας. Δὲν γνωρίζομεν τὰ κατὰ τὴν πρώτην συνάντησιν καὶ συνομιλίαν μεταξὺ τῶν δύο ἀνδρῶν. Τὰ ἀναφερόμενα πάρα Διογένους τοῦ Λαερτίου (III, 18) καὶ παρ' ἄλλων, ὅτι ἡ συνδιάλεξις περιεστράφη εἰς τὸ ζῆτημα τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς σχέσεως αὐτῆς πρὸς τὴν ἀνδρείαν, ὅτι δὲ Πλάτων κατὰ πρόσωπον εἶπεν πρὸς τὸν Διονύσιον πῶς «πάντας μᾶλλον, πάρα τοὺς τυράννους θεωρεῖ ἀνδρείους», ὅτι θεωρεῖ τοὺς τυράννους ἀδίκους καὶ διὰ τοῦτο ἀθλίους καὶ δυστυχεῖς κλπ., δὲν φαίνεται πιθανὸν ὅτι ἐλέχθησαν, τούλαχιστον κατὰ τὴν πρώτην αὔτην συνάντησιν. Ἀμφότεροι οἱ ἀνδρες, καὶ ἐξ ἀνατροφῆς καὶ ἐκ πείρας πρέπει νὰ ἐτήρησαν ἀναμφιβόλως λεπτήν τινα συμπεριφορὰν καὶ ἀβρότητα πρὸς ἄλλήλους. Διὰ τοῦτο πολὺ δλιγώτερον εἶναι πιθανὸν ὅτι ἐλαβε χώραν καὶ τὸ πάρα τοῦ Διογένους Λαερτίου ἀναφερόμενον ἐπεισόδιον, καθ' δὲ δὲ οἱ Διονύσιος ὄργισθεὶς εἶπε πρὸς τὸν Πλάτωνα: «Τὰ λεγόμενά σου εἶναι λόγια γέροντος» καὶ οὗτος ἀπήντησεν: «Τὰ ἴδικά σου λεγόμενα εἶναι λόγια τυράννου», ὅτι δὲ ἐπετέθη δὲ οἱ Διονύσιος κατὰ τοῦ Πλάτωνος, τὸν ὅπτοιον ἔσωσαν δὲ Δίων καὶ οἱ παριστάμενοι. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι, δπως ἀναφέρει καὶ δὲ Πλίνιος (Natur. histor. VII 160), ἐγένετο δεκτὸς μετὰ μεγάλων τιμῶν. Ἀργότερον ἐπῆλθε βεβαίως ἡ ψυχρότης αὐτῆς καὶ διάστασις, διότι δὲ Πλάτων, δπως γίνεται λόγος εἰς τὴν ἐθδόμην ἐπιστολήν του, ἔψεξε τὰ τρωτά καὶ τὰς ἐλλείψεις, καὶ ἔξεθηκε τὰς σκέψεις του περὶ πολιτείας καὶ ἀρχόντων, αἱ δόποιαι οὐδόλως συνεφώνουν πρὸς τὰς ἀντιλήψεις τοῦ τυράννου, δστις δπωσδήποτε εἰς τὴν βίαν καὶ ἐπιβολὴν ἐστήριζε τὸν θρόνον του, καὶ δίκαιον καὶ καλὸν ἔθεωρει ὅχι ὅ, τι εἰς τὸ σύνολον τῶν πολιτῶν, ἀλλ' εἰς τὸν ἑαυτόν του συνέφερεν. Περισσότερον δμως καὶ ἀπὸ αὐτὰ φαίνεται ὅτι ἐστενοχώρησε τὸν Διονύσιον, καὶ ἔφερε τοῦτον

Πλάτων—Γ. Παναγιωτίδου

εἰς τὸ σημεῖον νὰ ἀπόφασίσῃ ὅπως ἀπαλλαγῇ τοῦ Πλάτωνος καὶ καταστήσῃ τοῦτον ἀνίσχυρον διὰ παντός, ἡ ἀφοσίωσις καὶ ἡ συμφωνία πρὸς τὸν Πλάτωνα τοῦ Δίωνος, ὁ ὅποιος ἦτο νέος, ἀνῆκεν εἰς τὴν τυραννικὴν οἰκογένειαν ὡς γυναικάδελφος τοῦ τυράννου, καὶ ἤσκει μεγάλην ἐπιρροήν. "Ἐνεκα τούτου, κατ' ἄλλους μὲν ὁ Διογύσιος παρέδωκε τὸν Πλάτωνα εἰς Σπαρτιάτην τινὰ πολιτικὸν πρὸς αὐτὸν ἀπεσταλμένον Πόλιδα καλούμενον, μὲ τὴν παραγγελίαν νὰ καταστήσῃ αὐτὸν ἀνίκανον καὶ τὸν λοιποῦ νὰ πράξῃ ἡ εἶπη τι ἐναντίον του, κατ' ἄλλους δὲ ἐπεβίβασεν αὐτὸν εἰς τρίτην τινὰ ἀποπλέουσαν, ἀνήκουσαν εἰς τοὺς ἀντιπάλους τῶν Ἀθηναίων Σπαρτιάτας, μὲ τὴν παραγγελίαν νὰ μεταχειρισθῶσιν αὐτὸν ὅπως ἥθελον. "Οπως καὶ ἀν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ὁ Πλάτων ἀνεχώρησεν ὑπὸ λίαν δυσμενεῖς καὶ θλιβεράς συνθήκας, ἐκ Σικελίας καὶ Συρακουσῶν, ἀπεβίβασθη δὲ ὑπὸ ἀκόμη χειροτέρας εἰς Αἴγιναν, ὅπου ὀδηγήθη δέσμιος εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν δούλων. "Ἡ Αἴγινα εύρισκετο τότε εἰς ἐμπόλεμον κατάστασιν πρὸς τὰς Ἀθήνας, λόγῳ τοῦ Κορινθιακοῦ πολέμου, κατ' ὃν ἦτο μὲ τὸ μέρος τῶν Σπαρτιατῶν. Πᾶς συλλαμβανόμενος Ἀθηναῖος, κατά τινα ἀπόφασιν τῶν Αἰγινητῶν, ἡ ἔθανατώνετο, ἡ ἐπωλεῖτο ὡς δοῦλος. "Ο Πλάτων λοιπὸν ὀδηγήθη εἰς τὴν ἀγοράν τῶν δούλων, κατ' εὔτυχη ὅμως σύμπτωσιν ἔτυχε νὰ εύρισκεται ἐκεῖ καὶ εἰς πλούσιος ἐκ Κυρήνης Ἀννικερις ὀνομαζόμενος (ὅχι δ φιλόσοφος), δστις ἀνεγνώρισε τὸν Φιλόσοφον καὶ ἀφοῦ ἔξηγόρασεν αὐτόν, τὸν διηυκόλυνε νὰ φύγῃ εἰς Ἀθήνας ἐλεύθερος. "Ἐν Ἀθήναις οἱ φίλοι τοῦ Πλάτωνος συνέλεξαν κατόπιν τὸ ποσὸν τῆς ἔξαγορᾶς (ἐκ δύο μέχρι τριῶν χιλιάδων δραχμῶν τῆς τότε ἀξίας) καὶ ἥθελον νὰ ἐπιστρέψωσιν αὐτὸν εἰς τὸν Ἀννικεριν. Οὗτος δὲν ἐδέχθη τὸ ποσόν, εἶπών, κατὰ Διογένην τὸν Λαέρτιον, ὅτι «δὲν κήδονται τοῦ Πλάτωνος μόνον αὐτοί» (III, 20). Διὰ τῶν χρημάτων αὐτῶν κατόπιν λέγεται ὅτι ἡ γοράσθη ὁ κῆπος, ἡ τὸ οἰκόπεδον ὅπου ἐγκατεστάθη ἡ Ἀκαδημία. Τοιοῦτον, σχεδὸν μυθιστορηματικόν, τέλος ἔλαβεν ἡ πρώτη ἀποδημία καὶ περιήγησις τοῦ Πλάτωνος. "Αλλ' εἰς τὸ τοιοῦτον τέλος δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ἀμφιβάλλωμεν, διότι, ἐκτὸς ἄλλων σοβαρῶν μαρτυριῶν, καὶ αὐτὸς δὲ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς Φυσικοῖς (B. 8, 199 β 20) ὑπαινίσσεται τὰ κατὰ τὴν περιπέτειαν αὐτήν.

"Ο Πλάτων δὲν εἶν Συρακούσαις δὲν ἐπεσκέφθη τὴν αὐλὴν τοῦ Διοσυσίου μόνον, οὔτε ἀπῆλθε φέρων τὰς ἐντυπώσεις μόνον ἐκ τῶν συνομιλιῶν πρὸς τοῦτον καὶ ἐκ τῆς ὑποδοχῆς καὶ ἀναχωρήσεως. Αἱ Συράκουσαι ἦσαν τότε μία ἀπὸ τὰς πρώ-

τας πόλεις τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἡ ἱστορία τῶν Ἀθηνῶν διὰ τῆς περιφήμου ἐκείνης ἀποστολῆς εἰς Σικελίαν (415–413 π.Χρ.), συνεδέετο στενώτατα πρὸς αὐτάς, εἰς ὅποις τῷρα κατεῖχον τὴν θέσιν, τὴν δποίσαιν αἱ Ἀθηναῖς δὲν εἶχον πλέον, καὶ ἡ Ἀλεξάνδρεια δὲν εἶχεν ἀποκτήσει ἄκομη.¹ Ήσαν κέντρον πολιτισμοῦ καὶ παρουσίαζον πνευματικήν, ἐμπορικήν καὶ κοινωνικήν κίνησιν λαμπράν καὶ λίαν ἐνδιαφέρουσαν. Οἱ Ἀθηναῖς Πλάτων δὲν ἦτο δυνατὸν παρὰ νὰ ἐπεσκέφθη τὰ καὶ σήμερον ἄκομη διακρινόμενα ἐκείνα κοιλώματα τῆς γῆς, τὰ περίφημα λατομεῖα, εἰς τὰ ὅπεια πρὸ εἰκοσιπτευταετίας χιλιάδες Ἀθηναίων αἰχμολώτων, τὸ ἄνθισ τῆς Ἀθηναϊκῆς νεότητος, εἶχον εὔρη οἰκτρὸν θάνατον. Ἀλλὰ τὴν μελαγχολίαν καὶ τὰς σκέψεις του περὶ Ἀθηναίων καὶ ἀθηναϊκῆς πολιτείας διεσκέδασεν ἀσφαλῶς ἡ κίνησις τῆς ἀγορᾶς. Τὰ πλήθη τοῦ εύθυμου λαοῦ καὶ ὁ θόρυβος τῆς ἀγορᾶς προσείλκυσαν τὴν προσοχήν του. Ἐδώ εύρισκεται πρὸ τινας προχείρου σκηνῆς, ἀπὸ τῆς ὅποιας τὴθοποιός τις κατὰ τρόπον κωμικόν, διὰ μιμικῶν κινήσεων καὶ δι' ἀπομιμήσεως διαφόρων ἀνδρικῶν καὶ γυναικείων φωνῶν, εἰς καθαράν δωρικήν διάλεκτον, ἐκθέτει ἐπεισόδια καὶ σκηνάς ἐκ τοῦ καθημερινοῦ βίου τῶν Συρακουσίων. Οἱ μονόλογοι αὐτοὶ καὶ διάλογοι, «μῖμοι» λεγόμενοι, διαφόρου περιεχομένου, ἀπησχόλησαν τὸν Πλάτωνα οὐκ δλίγον, καὶ εἰς αὐτοὺς ἵσως ὀφείλει περισσότερα, παρὰ εἰς τοὺς τραγικούς καὶ τοὺς κωμικούς τῆς πατρίδος του, δσον ἀφορᾶ εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν ίδιως προσώπων. Ο Σώφρων καὶ ὁ Ζέναρχος εἶχον ἀναπτύξει ἀρκετὰ τὸ εἶδος τῆς ποιήσεως, τὸ ὅποιον ἐβοήθησεν οὐκ δλίγον καὶ εἰς τὴν τελειοποίησιν τοῦ Πλατωνικοῦ διαλόγου. Λέγεται μάλιστα ὅτι τὰς «Μιμογραφίας» τοῦ Σώφρονος εἶχε πάντοτε ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιόν του. Ἐν Συρακούσαις ἐγνώρισεν ὁ Πλάτων καὶ τὸν κωμικὸν ποιητὴν Ἐπίχαρμον ἐκ Κῶ, δστις κατὰ τρόπον τέλειον, δπως καὶ ὁ Ἀριστοφάνης ἐν Ἀθηναῖς, ἐγνώριζε νὰ διακωμωδῇ ἀπὸ σκηνῆς τὰς φιλοσοφικὰς θεωρίας. Ο ὀφειλέτης κατὰ κωμωδίαν τοῦ Ἐπιχάρμου, δπαδὸς τῆς φιλοσοφίας τοῦ Ἡρακλείτου, ἀρνεῖται νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος του λέγων ὅτι συμφώνως πρὸς τὸ ἀξιώμα «τὰ πάντα ῥεῖ», καὶ αὐτὸς ἔχει μεταβληθῆ καὶ γίνη ἄλλος ἀνθρωπος. Ἀλλὰ καὶ ὁ δανειστὴς καθ' Ἡράκλειτον μεταβάλλει ἐαυτὸν καὶ συλλαμβάνει τὸν ὀφειλέτην του! Αὐτὰ βεβαίως ἔφερον εἰς τὴν μνήμην τοῦ Πλάτωνος τὸν ἄλλοτε διδάσκαλόν του Κρατύλον καὶ ησκουν μετὰ τῶν ἄλλων μεγάλην ἐπ' αὐτοῦ ἐπίδρασιν. Ἀλλὰ καὶ ἡ Πολιτεία τῶν Συρακουσῶν καθ' ἐαυτήν, διὰ τῶν τειχῶν, διὰ

τῆς δργανώσεως, διὰ τῆς στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς δυνάμεως ἐπέδρασαν εἰς αὐτὸν καὶ ἀφῆκαν ζωηροτάτας ἐντυπώσεις. "Αν δὲ αἱ «τράπεζαι καὶ ἡ μαγειρικὴ καὶ τὰ φαγητά, μετὰ τῆς ἄλλης χλιδῆς καὶ πόλυτελείας δὲν ἔνεθουσίασαν αὐτόν, πάντως ἡ λιτότης τοῦ Διονυσίου καὶ τὸ ἔνδιαφέρον αὐτοῦ διὰ τὰς ἐπιστήμας, διὸ τὰς τέχνας καὶ διὰ τὴν φιλοσοφίαν ἔκαμαν εἰς αὐτὸν μεγάλην ἐντύπωσιν.

'Ο Διονύσιος ἦτο καὶ ποιητής. 'Αργότερον ἐπαίχθησαν ἔργα του καὶ ἐν Ἀθήναις. Προτοῦ δικαιούμενος ἐπισκεφθῆ αὐτὸν ὁ Πλάτων, εἶχε λάβη χώραν ἀποδοκιμασία ἐκ μέρους τῶν εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς αγῶνας συγκεντρωμένων 'Ἐλλήνων, κατὰ προτροπὴν τοῦ Ἀθηναίου ρήτορος Λυσίου, ὅστις ἔξεφώνησε λόγον «κατὰ τοῦ τυράννου τῆς Σικελίας», τὰ δὲ πλήθη ἐκ τούτου παρακινηθέντα διήρπασαν τὰς σκηνὰς τῆς ἀποστολῆς τοῦ Διονυσίου. 'Η ἐκ τοῦ ἐπεισοδίου τούτου πικρία καὶ λύπη τοῦ τυράννου ἦτο μεγάλη, καὶ κατὰ φυσικὸν λόγον ἀνεπτύχθη κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ τὸ μῆσος του ἔναντιον τῶν Ἀθηναίων. Τὸ ἐπεισόδιον αὐτὸ μάλιστα ὑπῆρξε καὶ αἰτία τοῦ νὰ λάβῃ τὸ μέρος τῶν Σπαρτιατῶν κατὰ τὸν πόλεμον. Αὐτὸ δικαιούμενος δὲν εἶχε διαθέσει εὐθύνας ἐξ ἀρχῆς δυσμενῶς τὸν Τύραννον πρὸς τὸν Πλάτωνα.

Τὰς ὀρετάς λοιπὸν αὐτὰς τοῦ Διονυσίου δὲν ἦτο δυνατόν, παρὰ νὰ ἔκτιμήσῃ ὁ Πλάτων, ὅπως ἐξ ἀλλού εἶχε διακρίνει καὶ ἔλευθέρως καυτηριάσει τὰ ἐλαττώματα καὶ τὰς ἔλλείψεις τῆς τυραννίας. 'Άλλα μῆπως καὶ ὁ Διονύσιος αὐτὸς διὰ τοῦ στίχου του ἔκείνου: «Τυραννία ἀδικίας μήτηρ» δὲν ἀνεγνώριζεν ὅλα αὐτά;

'Ο Πλάτων ἐπέστρεψεν εἰς τὰς Ἀθήνας κατὰ τὸ 388 πρ.Χρ. μετὰ τὴν περιπέτειαν ἔκεινην τῆς Αἰγίνης, περὶ τὸ θέρος. 'Η πρώτη αὐτὴ περιοδεία του ἦτο πλουσία εἰς ἐντυπώσεις, μαθήματα, γνώσεις εἰδικὰς καὶ γενικὴν πειραν. 'Ιδίως αἱ ἐκ Σικελίας ἐντυπώσεις αὐτοῦ ἦσαν ζωηρότεραι, ὅχι τόσον διὰ τὸ ἐπεισόδιον κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του καὶ τὴν περιπέτειαν τῆς πελάγησεώς του ὡς δούλου, ὃσον ἐξ ὅσων εἶδε καὶ ἔμαθεν ἐν Σικελίᾳ καὶ διότι ἐγνώρισε καὶ συνεδέθη διὰ φιλίας στενῆς πρὸς τὸν Δίωνα. 'Η φιλία αὐτὴ ἐγένετο κυρίως αἰτία νὰ φύγῃ δηπως ἔφυγεν ἐκ Συρακούσων, ἡ αὐτὴ δικαιούμενη φιλία ἔφερεν αὐτὸν καὶ διαδευτέραν καὶ διὰ τρίτην φοράν εἰς τὴν Σικελίαν, ὅπως θά διδωμεν..

5. "Ιδευσις καὶ λειτουργία τῆς Ἀκαδημίας

«Ἐν εὐαγλεῖ δρόμοις
σὺν Ἀκαδήμῳ Θεοῦ».

α') *Διάνεσις συνθήκης θρόνου τῆς Ἀκαδημίας.*

Ο Πλάτων δὲν εἶχεν ἀπούσιάσει πολὺν χρόνον ἀπὸ τὰς Ἀθήνας κατὰ τὴν πρώτην αὐτὴν εἰς ξένας χώρας ἀποδημίαν του. Οταν ἐπέστρεψε, τὸ θέρος τοῦ 388 π.Χρ., εὗρε τὰς Ἀθήνας, ὅπως εἶχεν ἀφῆσει αὐτάς. Τὰ γυμνάσια, αἱ παλαιᾶτραι, οἱ τόποι συγκεντρώσεων, αἱ στοαί, αἱ οἰκοδομαί, αἱ δῖοι κλπ. ἦσαν ὅπως καὶ πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του. Ο περίφημος «δρόμος ο ἐκ ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς Πόλεως διὰ τοῦ Διπύλου κατέληγεν εἰς δδόν, διὰ μέσου δενδροστοιχιῶν, ἔλαιων, μνημείων καὶ τάφων ἐνδόξων ἀνδρῶν, τοῦ Περικλέους, τῶν Τυραννοκτόνων Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος κλπ., φέρουσαν πρὸς τὸ Γυμνάσιον τοῦ Ἀκαδήμου, ὅπου δλλοτε μετά τοῦ Σωκράτους καὶ τῶν φίλων του συχνάκις διέτριβε γυμναζόμενος, διδασκόμενος καὶ συνδιαλεγόμενος. Τὰ διάφορα Ἱερά, τὰ ἀλση, τὸ παλαιὸν μνημεῖον τοῦ Προμηθέως εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Ἀκαδημίας, ὅπου κατέληγον αἱ λαμπαδηφορίαι πρὸς τιμὴν τοῦ εὐεργετήσαντος τὴν ἀνθρωπότητα τιτᾶνος, ἦσαν εἰς τὴν θέσιν των. Αἱ πτελέαι καὶ αἱ βαθύσκοι πλάτανοι, τὰς ὅποιας προετίμα ὁ φιλόσοφος διὰ τὰς συζητήσεις (Φαίδρ. 229α), ἔξτηκολούθουν «τὸν μυστηριώδη ψίθυρόν των», ὅπως ἔλεγεν ὁ Ἀριστοφάνης, ἐνῷ ὑπὸ τὴν σκιάν των ὄμιλοι νέων καὶ ἡλικιωμένων Ἀθηναίων πολιτῶν περιεπάτουν καὶ συνεζήτουν. Υπὸ τὸ ἀδιάκοπον δύσμα τῶν ἀηδόνων καὶ τῶν τετίγων ἐκελάρυζον τὰ διάφορα ρύάκια φέροντα τὸ διαυγές ὑδωρ αὔτῶν εἰς τὰς πρασίνους ἐκτάσεις καὶ εἰς τοὺς ἔλαιωνας¹. Όλα ἐκεῖνα τὰ πέριξ μέρη, ὁ Κίμων ἀκόμη, διὰ τῆς κανονικῆς ἀρδεύσεως, εἶχε κατορθώσει νὰ μεταβάλῃ εἰς πραγματικὸν κῆπον. Γνωσταὶ ἦσαν εἰς τὸν φιλόσοφον πλεῖσται φυσιογνωμίαι, καὶ ἡ ὄλη ζωὴ κατὰ τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἥτο γνώριμος καὶ συνήθης.

Παρ' ὅλα ταῦτα ὅμως εἶχεν ἐπέλθη σπουδαῖα μεταβολή, τὴν ὅποιαν ὁ Πλάτων συνησθάνετο ἐντὸς του, καὶ διέκρινε καὶ εἰς τὸ περιβάλλον. Δὲν προήρχετο ἡ μεταβολὴ αὐτὴ ἀπὸ τὴν

¹. Ὡραίαν περιγραφὴν τῶν μερῶν αὐτῶν κάμνει ὁ Σοφοκλῆς εἰς τὸν «Οἰδίποδα ἐπὶ Κολωνῷ» (669-720).

ήλικίαν, μόλονότι ὁ τεσσαροκοντούτης περίπου Πλάτων, μετά τὴν περιήγησιν του εἰς τὴν Αἴγυπτον, εἰς τὴν Κυρήνην, εἰς τὴν κάτω Νιταλίαν και εἰς τὴν Σικελίαν, ἥσθάνετο τὸν ἔαυτὸν του μᾶλλον ἀκμαιότερον τώρα, παρὰ καταβεβλημένον. Αἱ περιπέτειαι δὲν είχον ἐπηρεάσει τὴν βούλησιν καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν του, οὔτε είχον ἀποθαρρύνει αὐτόν. 'Ἡ ἐσωτερικὴ μεταβολὴ εἰς τὸν Πλάτωνα εἶχε τὴν αἵτίαν της, ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τὸ συναισθῆμα τῆς πλήρους καὶ τελείας πλέον πνευματικῆς χειραφετήσεώς του, ἀφ' ἑτέρου δ' εἰς τὴν πεῖραν, τὰς γνώσεις καὶ τὰς ἐντυπώσεις ἐκ τῶν ταξειδίων του. 'Ο Σωκράτης δὲν ὑπῆρχε πλέον διὰ νὰ ἐπιδρᾷ ἐπ' αὐτοῦ ἀμέσως· εἶχεν ἔξιδανικευθῆ καὶ ἀφομοιωθῆ εἰς τὴν ψυχήν του, κατὰ τρόπον ὡστε δι' αὐτοῦ νὰ ἐκδηλώνωνται ἀκωλύτως ἡ ψυχοπνευματικὴ ἴδιότητας καὶ τὰ συναισθήματα τοῦ Πλάτωνος. 'Ο φιλόσοφος Πλάτων τώρα δὲν συνησθάνετο τὴν ἀποστολὴν του τοιαύτην, ὅπως ὅταν εἶχεν ἐπιστρέψει ἐκ τῆς πρώτης ἀποδημίας του εἰς Μέγαρα, καὶ μετά τινων πιστῶν Σωκρατικῶν εἶχε σχηματίσῃ ὅμιλον καὶ ἔδίδασκεν ἡ συνέγραφεν «Σωκρατικὸς λόγος». Τώρα εἶχε πᾶσαν πρωτοβουλίαν καὶ συνησθάνετο ὅτι ἦτο ἀνάγκη νὰ δράσῃ. Εἰς τὴν Αἴγυπτον εἶχε μελετήσει καὶ ἐκτιμήσει τὴν δύναμιν καὶ τὴν σημασίαν τῆς παραδόσεως, τὴν ὁποίαν ἔξ ἀνατροφῆς ἔχετίμα ἐν Ἀθήναις. Οἱ Πυθαγόρειοι μὲ τὸν συνδυασμὸν πίστεως καὶ γνώσεως, θρησκείας καὶ ἐπιστήμης καὶ μὲ τὴν ὄργανωσίν των, είχον ὑποδείξει εἰς αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ τὰ μέσα διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἴδικῶν του περὶ πολιτείας καὶ κοινωνίας ἰδεωδῶν. Αἱ Συράκουσαι τέλος καὶ ὁ τύραννος αὐτῶν Διονύσιος ἔδίδαξαν αὐτὸν πῶς ὑπάρχει καὶ φαίνεται ἡ πολιτεία, ὅταν ἀπόλυτος μονάρχης συγκεντρώσῃ εἰς ἔαυτὸν πᾶσαν ἔξουσίαν. Αὐτὰ δλα βεβαίως μετὰ τῶν ἄλλων προύκάλεσαν τὴν περὶ ἡς ὁ λόγος ἐσωτερικὴν μεταβολὴν. Εἶχε φύγει ὁ Πλάτων μὲ ἀορίστους πόθους περὶ βελτιώσεως τῶν τῆς πολιτείας καὶ κοινωνίας, καὶ ἐπανήρχετο τώρα μὲ ὡρισμένα σχέδια καὶ μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν πραγματοποίησιν τῶν πόθων του. Δὲν εἶχε παραιτηθῆ ἀκόμη, ὅπως πολλοὶ νομίζουν, τοῦ σχεδίου τῆς ἐνεργοῦ ἀναμίξεως του εἰς τὰ τῆς πολιτείας. Εἶχε καταδικάσει τὰ πολιτειακὰ συστήματα, ἀλλὰ τοῦτο ἀκριβῶς συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ ἀφοσιωθῇ εἰς τὸ ζῆτημα τῆς βελτιώσεως τῶν κατά τὴν πολιτείαν. Τὴν ἐνεργὸν ὅμως αὐτὴν ἀνάμιξίν του δὲν ἐφαντάζετο πλέον ὡς συμμετοχὴν του εἰς τὴν διακυβέρνησιν τῶν κοινῶν, οὔτε ἐπεθύμει βεβαίως νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἔξουσίαν ὅπως ὁ θεῖός του Κριτίας ἀλλοτε

Συμμετοχή είς τὰ κοινά ἔστημακε διά τὸν Πλάτωνα ὑποταγήν εἰς τὸν δχλον, εἰς τὴν λαϊκὴν μᾶζαν, ἀπόκτησιν τῆς ἐμπιστο- σύνης καὶ εύνοιας τῆς μάζης αὐτῆς διὰ τὴν τέχνην τοῦ πείθειν καὶ διηγεῖσθαι τῶν θελήσεών της. Τὸ τοι- οῦτον ὅμως δὲν συνεβίβαζε πρὸς τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν ιδεολογίαν τοῦ Πλάτωνος, ὅπερ δὲν συνεβίβαζε καὶ τὴν τυ- ραννικὴν ἐπιβολὴν καὶ τὴν βιαίαν καθυπόταξιν τῆς λαϊκῆς μάζης. Ἐπομένως ἐν μόνον μέσον ἀπέμενεν: ἡ διαφώτισις καὶ ἡ διὰ τῆς διαδόσεως τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἐπιστήμης, δηλαδὴ τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ καλοῦ, διαπαιδαγώγησις. Πολιτῶν καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν. Τὸ τοιοῦτον, φυσικῷ τῷ λόγῳ ἔφερεν εἰς τὴν ἴδρυσιν Σχολὴν, ὃ δὲ Πλάτων εἶχεν ὑπὸ δψιν τοῦ τώρα πλέον ὄχι τὴν κατὰ τὸν Σωκρατικὸν τρόπον δια- φώτισιν καὶ διδασκαλίαν, ἀλλὰ τὴν ἴδρυσιν Σχολῆς καὶ τὴν δργάνωσιν Συλλόγου κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν Πυθαγορίων, τῶν ὅποιών εἶχε μελετήσει τὴν πολιτείαν καὶ δργάνωσιν.

Αλλὰ ή ίδρυσις ἀπλῶς τοιαύτης σχολῆς δὲν ἔξησφάλιζε τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ, δι' ὃν ἐγίνετο. Προτοῦ ἀρχίσῃ νὰ ἑργάζηται διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν, θὰ ἐπρεπε νὰ διεξαγάγῃ μία τοιαύτη σχολὴ ὅχι μικρὸν ἀγῶνα πρὸς ὑπαρχούσας καταστάσεις καὶ ἰδεολογίας, αἱ ὅποιαι διὰ τῶν Σοφιστῶν τοῦ πέμπτου αἰώνος εἶχον τελειοποιηθῆ, κατὰ τρόπον ὥστε νὰ κυριαρχοῦν τοῦ πολιτειακοῦ βίου καὶ τῆς πραγματικότητος. Ἀπὸ τὴν Σοφιστείαν εἶχε διαμορφωθῆ καὶ ἀναπτυχθῆ ἡ φητορικὴ κατὰ τὰ γνωστὰ αὐτῆς εἶδη (πολιτικόν, δικανικόν, πανηγυρικὸν κλπ.), καὶ τώρα ὅταν ἐπανῆλθεν ὁ Πλάτων εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐκυριάρχουν εἰς τὸν πνευματικὸν τούτων οὐρανόν, ὁ Λυσίας, ὁ Ἰσοκράτης, ὁ Αντισθένης, μόλονότι ἦτο μαθητὴς τοῦ Σωκράτους, δὲν εἶχε διακόψει τὰς σχέσεις του πρὸς τὴν σοφιστικήν, ἀλλὰ ἐδιδασκε μάλιστα καὶ τὴν φητορικήν. Ὁ Σωκράτης καὶ ἡ φιλοσοφία του διὰ τοὺς Ἀθηναίους ἀνῆκον πλέον εἰς τὴν ἱστορίαν. Μόνον ἡ Ρητορικὴ εἶχε προσλάβει καὶ ἀφομοιώσει δσα στοιχεῖα ἔθεωρει κατάλληλα διὰ τὸν σκοπὸν της, ὅπως ἐπραττε καὶ διὰ τῆς ἀφομοιώσεως ὧρισμένων θεωριῶν καὶ ἐκ τῆς Ἐλεατικῆς φιλοσοφίας καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Πλατωνικῆς ἀκόμη ἰδεολογίος. Ὁ λόγος, ὅστις ἀλλοτε εἰς τὸν πνευματικὸν βίον ἦτο αἰτία καὶ ἐκδήλωσις τοῦ κόσμου, τοῦ ἡρωϊκοῦ Μύθου, τῆς ἀληθείας, διὰ τῆς φητορικῆς εἶχε καταντῆσει μέσον ἐπιβολῆς καὶ ἐπικρατήσεως, ἀν μή μέσον ἐπιδείξεως τέχνης, τοῦ «ποιεῖν τὸν

ήττονα λόγου κρείττω». Τὸ περιεχόμενον καὶ ἡ ἴδεα δὲν ἐλαυ-
βάνοντο τόσον ὑπ' ὄψιν, ὅσον ὁ λόγος καθ' ἑαυτόν. Συγγρα-
φεῖς καὶ ἀναγνῶσταις ἔκρινον τοὺς γραπτοὺς τῶν ρητόρων
λόγους κατὰ τὰς περιόδους, τὰς προτάσεις, κατὰ τὰ σχήματα.
Μεγάλη πρόοδος βεβαίως εἰς τὴν τέχνην τῆς ἐκφράσεως καὶ
διατυπώσεως, ἀλλὰ μόνον τοῦτο. 'Ο κατ' ἐκφράσιν καὶ δια-
τύπωσιν λαμπρὸς φητορικὸς λόγος, δὲν περιέβαλλε καὶ λαμπράς,
ώραιας ἴδεας, οὐτε ἡσχολεῖτο εἰς τὰ τῆς διαμορφώσεως τῆς ζωῆς
καὶ τῆς πράγματικῆς διαπαιδαγωγήσεως τῶν πολιτῶν. "Αν
δὲν εἶχεν ως θέμα πάντοτε τὴν ἐγκωμίασιν ζώων τρωκτικῶν
(Ἐγκώμιον μυός), κακοπτιῶν (Βούσιρις) κλπ., ἥρνετο περιε-
χόμενα ἐκ τοῦ κοινοῦ βίου πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ παραστήσῃ
κοινὰ πράγματα ως σπουδαῖα.

Πράγματι λοιπὸν κατὰ τῆς 'Ρητορικῆς καὶ τῆς τέχνης τῶν
Σοφιστῶν, ἥρχισε καὶ διεξήγαγε τὸν 'Αγῶνα μετὰ πάθους, ὁ
Πλάτων καθὼς ἀποδεικνύεται καὶ ἐξ ὅλων μὲν (Πρωταγόρου,
Γοργίου κλπ.) κυρίως ὅμως ἐκ τοῦ «Φ αἱ δροῦ», τοῦ «Με-
ν εἱξ ἐν ου» καὶ τοῦ «Εὐθυδήμος», εἰς τοὺς ὅποιους, ἐν
εἴδει προγράμματος, ἐκτίθεται ἡ κατὰ Πλάτωνα σχέσις τῆς
ρητορικῆς πρὸς τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν φιλοσοφίαν.

β') 'Ο τόπος τοῦ 'Ακαδήμου. 'Η λατρεία τῶν Μουσῶν.

Δὲν ἔχει ἔξακριβωθῆναι πόσον χρονικὸν διάστημα παρῆλθεν
ἀπὸ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Πλάτωνος εἰς τὰς 'Αθήνας μέχρι τῆς
Ιδρύσεως τῆς Σχολῆς. "Οχι πολὺ βραδύτερον ὥμως εὑρίσκομεν
αὐτὸν διδάσκοντα εἰς τὸ Γυμνάσιον τῆς 'Ακαδημίας. Κατὰ τὸ
παράδειγμα δηλαδὴ τοῦ Σωκράτους συνηντάτο καὶ συνδι-
ελέγετο εἰς δημόσιον τόπον, πρὸς ὅσους ἦθελον νὰ ἀκούσουν
αὐτόν. Φυσικὸν είναι βεβαίως νὰ ἐπανεῦρε καὶ παλαιοὺς φί-
λους καὶ γνωρίμους, ἀπὸ τοὺς ὅποιους ἐσχηματίσθη ὁ πρῶτος
πυρήν τοῦ Συλλόγου του, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα, διπλῶς εἶπομεν,
τῶν Πυθαγορείων, ἀλλ' ἐκ τῶν πρώτων τούτων μαθητῶν αὐ-
τοῦ οὐδένα δυστυχῶς γνωρίζομεν. "Οπωσδήποτε μετὰ τὰς
πρώτας συναντήσεις εἰς τὸ Γυμνάσιον, καὶ μετὰ τὸν σχημα-
τισμὸν τοῦ πυρήνος τῶν μονίμων μαθητῶν, ιδρύθη ὁ Σύλλογος
φέρων χαρακτῆρα «Θιάσιος», ἡτοι θρησκευτικῆς ἐνώσεως,
καὶ ἐγκατεστάθη εἰς τόπον πλησίον τοῦ Γυμνασίου. 'Η Σχολὴ
τοῦ Πλάτωνος ἔλαβε τὸ ὄνομα «'Ακαδημία», διότι ὅλα τὰ ἐκεῖ
πέριξ ἔφερον τὸ ὄνομα αὐτὸν ἀπὸ τὸν ἡρωαῖον Ἀκάδημον,
καὶ ἀπεῖχεν εἶκοσι περίπου πρῶτα λεπτὰ τῆς ώρας ἀπὸ τῶν